

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Rechtmatigheids- verantwoording

Regiodagen

Jan van der Bij (BZK)

Opzet presentatie

- **Deel 1: Overzicht**
  - Rechtmatigheidsverantwoording
    - Wat is het?
    - Waarom wordt het ingevoerd?
    - Hoe ziet de planning eruit?
    - Een paar vragen en discussie.
- **Deel 2: Korte verdieping**
  - Uitgangspunten voor een modelverantwoording van de commissie BBV;
  - Nog een paar vragen en discussie.

Wat verwachten jullie van deze workshop?

**Je kan niet verwachten
dat mensen weten wat jij
van hen verwacht.**

OM
DENKEN

Deel 1 Overzicht: Rechtmatigheidsverantwoording: Waarom? (1)

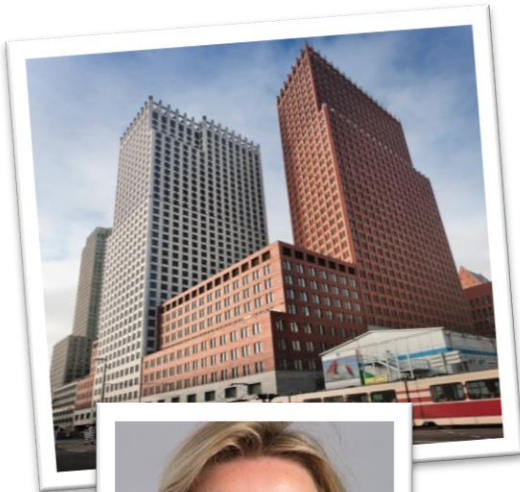
- Het **college is verantwoordelijk** voor een rechtmatige uitvoering van de begroting.
- Het is daarom aan het college om hier verantwoording over af te leggen.
- Een randvoorwaarde is dat de verantwoording over de rechtmatigheid **efficiënt en effectief** dient te worden vormgegeven.
- De administratieve- en controlelasten dienen **niet te stijgen** en bij voorkeur af te nemen.

Rechtmatigheidsverantwoording: Waarom? (2)

1. Een expliciete rechtmatigheidsverantwoording **onderstreept de politieke aanspreekbaarheid** van het College van B&W en GS;
2. Het kan een **kwaliteitsverhogend** effect op de financiële bedrijfsvoering bij gemeenten en provincies hebben;
3. De voorgestelde methodiek sluit bovendien aan bij een **breder maatschappelijke trend**, waarbij het bestuur verantwoording aflegt over de rechtmatigheid.

Rechtmatigheidsverantwoording: Verschil?

Oude situatie:

1. Gesprek vooral tussen Raad & accountant. Indirect verantwoording afleggen door College B&W over rechtmatigheid;
2. Accountant toets financiële beheershandelingen zelf aan het normenkader;
3. Oordeel over de rechtmatigheid is mede van invloed op de strekking van de controleverklaring;
4. Vooral achteruit kijken.

Nieuwe situatie:

1. Gesprek vooral tussen Raad & College van B&W. Direct verantwoording afleggen door College B&W over rechtmatigheid;
2. College van B&W staat aan de lat voor oordeel over rechtmatigheid, maar de accountant geeft wel aan dat de verantwoording 'juist en volledig is';
3. Als het wel een rechtmatigheidsfout is maar geen getrouwheidsfout, is deze fout niet van invloed op de strekking van de controleverklaring.
4. Ook vooruit kijken.

2019

Commissie BBV publiceert concept
rechtmatigheidsverantwoording (najaar 2019)
- Wijzigingswet wordt geconsulteerd (tweede
helft 2019)

2020

- Behandeling in Parlement
- Kadernota rechtmatigheid door
cie. BBV
- Publicaties van commissie BADO

2023

- Wijzigingswet treedt in werking

2021

Colleges van B&W leggen voor het
eerste rechtmatigheidsverantwoording
af in de jaarstukken

2022

Een paar vragen en discussie?

- Bent u van mening dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording een verbetering is?
- Gaat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording helpen om het gesprek op gang te brengen tussen Raad en College, over rechtmatigheid? Wat is daar verder nog voor nodig?
- Kan het ook uw positie als financieel expert binnen de gemeente versterken?

Deel 2: Commissie BBV

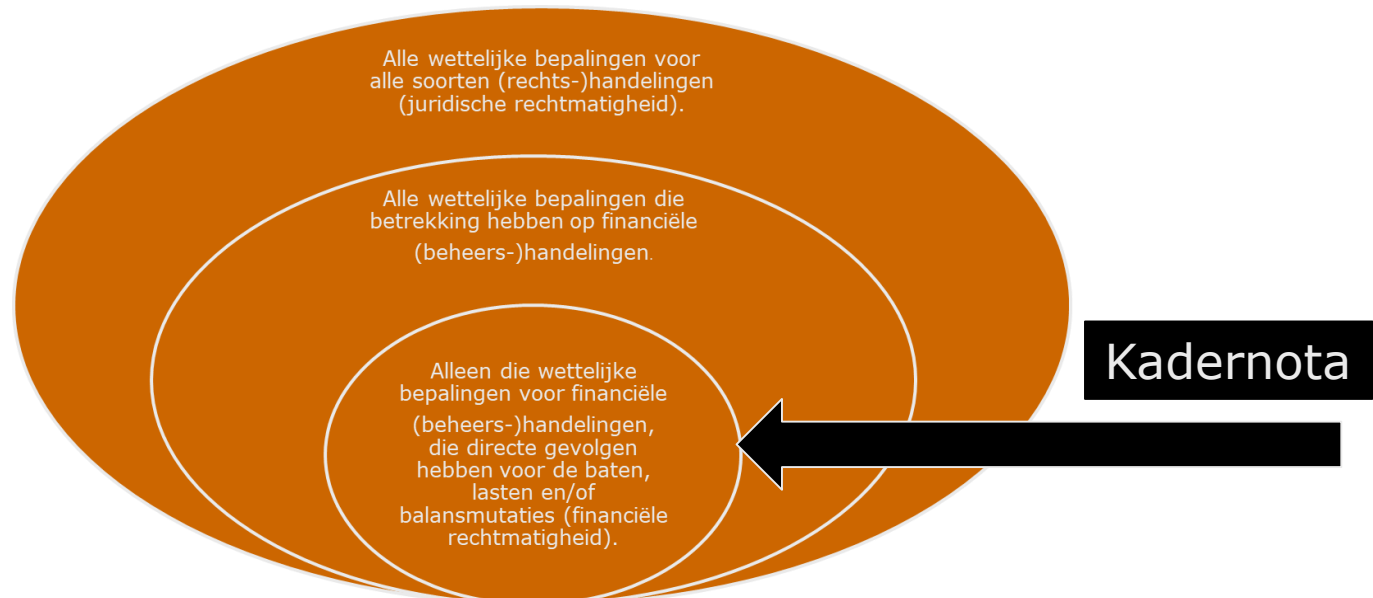
- Is volgens het BBV (artikel 75) verantwoordelijk voor uitwerking rechtmatigheid in Kadernota Rechtmatigheid;
  - Blijft dit ook ná de wetswijziging;
- Is voornemens een modelverantwoording op te stellen;
- Zal aandacht besteden aan rechtmatigheidsverantwoording in Kadernota Rechtmatigheid 2019 (nog beperkt en die verschijnt in oktober). In 2020 een uitgebreidere herziening van de Kadernota.

Uitgangspunt (1)

- Geen verbreding van de reikwijdte, zoals deze blijkt uit de huidige Kadernota Rechtmatigheid;
- Wellicht wel aanbeveling om naleving van niet-financiële regelgeving op te nemen in bijvoorbeeld de bedrijfsvoerings- of risicoparagraaf.

Soorten regelingen (2)

Regelgeving
afkomstig van
buiten de gemeente

Regelgeving van de
gemeente

EU-verordeningen
en daarop
gebaseerde wetten
in formele zin,
zoals de regelgeving
over aanbestedingen

Wetten
in formele zin,
zoals Wet Normering
Topinkomens, maar
ook daarop gebaseerde
AMvB's en ministeriële
regelingen

Verordeningen

Andere besluiten van de
Raad, dus niet zijnde
verordeningen, met een
kaderstellend karakter en
besluiten die bepalingen
bevatten over
financiële
beheershandelingen zijn
ook een verplicht
onderdeel van het
normenkader. In beginsel
geen College-besluiten.

Uitgangspunt (3)

- Verplichte modeltekst die ieder gemeente moet hanteren en opnemen in de jaarrekening;
  - Verantwoordelijkheid van het College van B&W;
  - Verantwoording afleggen door het College van B&W, met een opsomming van de rechtmatigheidsfouten;
  - Boven een X bedrag, dat laatste vast te stellen door de Raad.

Uitgangspunt (4)

- Voorts voorziet het model in een toelichting van het College van B&W en de vermelding van de verbetermaatregelen.
- Daarnaast de optie om elders in het jaarverslag (bijvoorbeeld in de paragraaf bedrijfsvoering) ook aanvullende toelichtingen op te nemen. Daar kan in de tekst van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening, ook naar verwezen worden.

Een rechtmatigheidsverantwoording is geen ICS

- Een ICS is namelijk:
- *'Een verklaring van het bestuur over de kwaliteit van de bedrijfsvoering, zoals de interne organisatie en automatisering, waarmee inzicht wordt verkregen in de mate waarin verschillende bedrijfsprocessen op orde zijn.'*
- Een ICS is breder dan de rechtmatigheidsverantwoording en kan ook elementen omvatten zoals:
  - missie & visie;
  - kernwaarden;
  - systeem van risicomanagement;
  - systeem van prestatiemeting;
  - belangrijkste risicogebieden en beheersmaatregelen, ook voor zover deze niet betrekking hebben op de rechtmatigheid;
  - Etc.

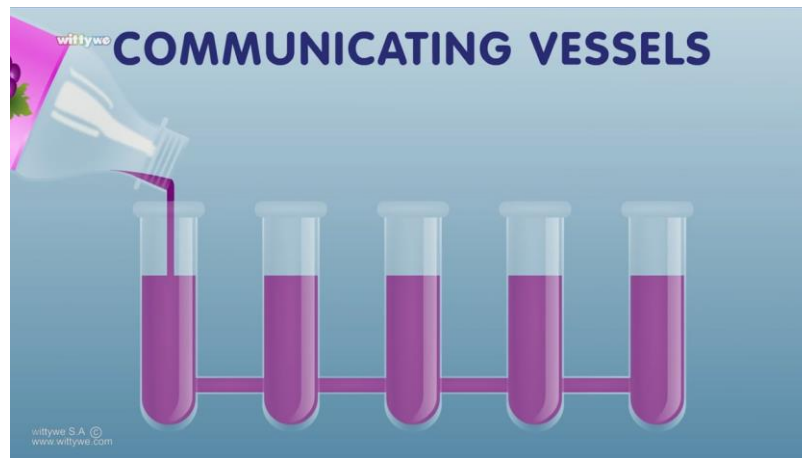
Invloed op de werkzaamheden van de accountant (1)

- Accountant blijft een oordeel geven over de getrouwheid, met inbegrip van de rechtmatigheidsverantwoording;
- Getrouw beeld, zodat de verstrekte informatie:
  - juist en toereikend is;
  - geschikt is voor het doel waarvoor deze wordt verstrekt;
  - bij de gebruiker geen ander beeld oproept, dan overeenkomt met de feiten.
- Accountant toetst niet zelf aan het normenkader, maar kijkt wel naar de toets van het College;
- Indien het wel een rechtmatigheidsfout is, maar niet tegelijkertijd ook een getrouwheidsfout, heeft deze geen invloed op de strekking van de controleverklaring.

Invloed op de werkzaamheden van de accountant (2)

- Naar verwachting zal de rechtmatigheidsverantwoording de controlewerkzaamheden niet wezenlijk beïnvloeden;
- Maar wel een duidelijke relatie tussen de kwaliteit van de interne controle van de gemeente en de omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden door de accountant. Het betreft hier communicerende vaten. Zie ook de volgende link: [Link naar notitie VIC van de commissie BADO](#)

Vragen en discussie

- Voorziet u problemen bij de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording (voor wat betreft tijd, expertise etc.)?
- Welke wensen/verwachtingen heeft u voor wat betreft de rechtmatigheidsverantwoording?